

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

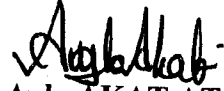
Sayı: 280

Tarih: 22.12.2011

2169

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Sadullah Ergin tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. Maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ayla AKAT ATA
Batman Milletvekili

İran uyruklu Ali Emir Kani, Bayburt M Tipi Cezaevi'nde PKK silahlı örgütüne üyelik suçu ve 24 yıl 6 ay hapis cezasıyla hükümlü olarak bulunmaktadır.

Ali Emir Kani aynı zamanda İran'da da yargılanmaktadır. İran yasalarına göre "idam cezası", yürürlükte olan bir ceza uygulamasıdır. Bu nedenle İran uyruklu olan Ali Emir Kani'nin, İran'a iade edilmesi durumunda ölüm cezası ile yargılanma ihtimali ortaya çıkacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Uluslararası İnsan Hakları Hukuku'nda, Anayasa 90/5. maddesi gereği yerel hukuktan üstün kabul ettiği, çok taraflı anlaşmalara ve sözleşmelere taraftır. Bu sözleşmeler "Yaşam Hakkı" ihlalini ve "İşkence Yasağı"nı açık bir şekilde düzenlemektedir.

Yerel hukukta 5237 sayılı TCK'nun 18. maddesi'nde suçluların iadesi ile ilgili durum düzenleme altına alınmış , uluslararası hukukta da taraf olunan anlaşma ve sözleşmelerle iadenin koşulları netleştirilmiştir.

Uluslar arası hukukta, "Mültecilerin Hukuki Durumu'na ilişkin 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'nin 33. maddesinde düzenlenen "sınırdışı veya iade etme yasağı"na göre, "*Hiçbir akid Devlet bir mülteciyi, ırkı, dini, vatandaşlığı, muayyen bir içtimai zümreye mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayat ve hürriyetinin tehdit edileceği ülkelerin hudutlarından her ne şekilde olursa olsun sınır dışı veya iade edemez*".

Yine "İşkence ve Diğer Zalimane İnsanlık Dışı ve Onur Kırıcı Muamele ve Cezaya Karşı BM Sözleşmesi" 3/1. Maddesine göre "*Hiçbir Taraf Devlet bir şahsı, işkence ye tabi tutulacağı tehlikesinde olduğuna dair esaslı sebeplerin bulunduğu kanaatini uyandıran başka devlete geri göndermeyecek, sınır dışı etmeyecek veya iade etmeyecektir*",

Bir başka sözleşme olan Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi(SİDAS) 11. maddesinde de iade edilecek kişinin *ölüm cezasıyla karşılaşması halinde*, ancak iade talep eden tarafın ölüm cezası uygulamayacağına dair güvence vermesi halinde iade yapılabileceği belirtilmiştir.

Son olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokolleri ve bir taraf ülke konumunda olan AİHM kararlarına göre idam cezası veya herhangi bir şekilde işkence ile karşılaşabilecek olan bir yabancıнын, vatandaş olduğu ülkeye iade edilmesi Türkiye açısından mümkün değildir.

Bu bağlamda,

- 1) Ali Emir Kani'nin hukuki durumu ülkemiz mevzuatına göre ne durumdadır?
- 2) İran Devleti Ali Emir Kani'nin iadesini talep etmiş midir?
- 3) İran devleti tarafından iade talebi var ise, idam cezasının yürürlükte olduğu bilinen İran Devleti'ne Ali Emir Kani'nin iadesi yerel ve uluslararası insan hakları hukukuna uygun mudur? Uygun ise hangi mevzuat uygulanmaktadır?
- 4) Türkiye ve İran devletleri arasında 2000 yılı sonrasında suçlular ile ilgili iade gerçekleşmiş midir? İade gerçekleşmişse iade edilenlerin sayısı kaçtır? İade edilenlerin yargılanmış oldukları suçlar nelerdir? İadeler hangi sözleşmelere ve mevzuata göre gerçekleşmiştir?